

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ρυθμίσεις θεμάτων Δημόσιου Ραδιοτηλεοπτικού Φορέα, Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Ανώνυμη Εταιρεία και τροποποίηση του άρθρου 48 του κ.ν. 2190/1920 και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από δύο Κεφάλαια και δέκα επτά άρθρα.

A. Με το προτεινόμενο νομοσχέδιο τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις του ν. 4173/2013 «Νέα Ελληνική Ραδιοφωνία, Ίντερνετ και Τηλεόραση». Επισημαίνεται ότι ο εν λόγω νόμος τροποποιήθηκε και προσφάτως με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 4320/2015 «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις», διά των οποίων καταργήθηκε το Εποπτικό Συμβούλιο της Ν.Ε.Ρ.Ι.Τ. Α.Ε., ορίσθηκε ότι οι αρμοδιότητές του ασκούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και ρυθμίσθηκαν εκ νέου θέματα σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και διορισμού των μελών του.

Συγκεκριμένως, με τις διατάξεις του Πρώτου Κεφαλαίου (άρθρα 1-15) του παρόντος, μεταξύ άλλων, αντικαθίσταται ο τίτλος του ν. 4173/2013 και η επωνυμία της Ν.Ε.Ρ.Ι.Τ. Α.Ε. με την επαναφορά της επωνυμίας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.)». Περαιτέρω, ορίζεται ότι η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. είναι δημόσια επιχείρηση η οποία ανήκει στον δημόσιο τομέα, εποπτεύεται από το Κράτος, έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος (άρθρο 1).

Με τις διατάξεις του άρθρου 2 του νομοσχεδίου αντικαθίσταται το αντίστοιχο άρθρο 2 του ν. 4173/2013 σχετικώς με τον σκοπό και την αποστολή της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. Ορίζεται ότι η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. έχει ως σκοπό την παροχή δημόσιας ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας στο πλαίσιο των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 15 του Συντάγματος. Για την εδραίωση της ανεξαρτησίας της, υπογράφει Συμφωνία Αρχών με το Ελληνικό Δημόσιο, στην οποία προβλέπονται οι όροι διασφάλισης του πλουραλισμού και της πολυφωνίας στην ενημέρωση, η ποιοτική αναβάθμιση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης και οι κανόνες διαφάνειας στη διαχείριση των οικονομικών της πόρων προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Επίσης, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. μεταδίδει αδιαλείπτως το πρόγραμμα του Ραδιοτηλεοπτικού Σταθμού της Βουλής των Ελλήνων μέσω μίας εκ των συχνοτήτων επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής οι οποίες έχουν παραχωρηθεί σε αυτήν από το Κράτος, ενώ αναμεταδίδει μέσω των δικών της προγραμμάτων σημαντικές εργασίες της Βουλής των Ελλήνων μετά από συνεννόηση με το Προεδρείο της Βουλής και τη διεύθυνση του Ραδιοτηλεοπτικού Σταθμού της Βουλής των Ελλήνων. Η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. είναι πάροχος περιεχομένου και πάροχος δικτύου κατά την έννοια του ν. 3592/2007 για τη μετάδοση των δικών της προγραμμάτων, αλλά και προγραμμάτων τρίτων, και απαλλάσσεται από την υποχρέωση λήψης κάθε σχετικής άδειας, ενώ με κοινή υπουργική απόφαση εκχωρούνται σε αυτήν, χωρίς αντάλλαγμα, συχνότητες για τη μετάδοση των ως άνω προγραμμάτων. Επίσης, ορίζεται ότι η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. είναι ιδιοκτήτρια του οπτικοακουστικού αρχείου των εκάστοτε δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων.

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου 3 του νομοσχεδίου αντικαθίσταται το αντίστοιχο άρθρο 3 του ν. 4173/2013 σχετικώς με τις γενικές αρχές οι οποίες διέπουν το περιεχόμενο των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων και των δικτυακών ιστοτόπων της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., με τις διατάξεις δε του προτεινόμενου άρθρου 5 ρυθμίζεται εκ νέου το ζήτημα του εισπραττόμενου υπέρ της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. ανταποδοτικού τέλους (παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 4173/2013).

Περαιτέρω, με τα άρθρα 6 και 7 του νομοσχεδίου αντικαθίστανται τα άρθρα 7 και 9 του ν. 4173/2013 και ρυθμίζονται εκ νέου θέματα που αφορούν

τη σύνθεση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας. Σημειώνεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο θα είναι πλέον επταμελές, αποτελούμενο από τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τρία μέλη τα οποία επιλέγονται μετά από εισήγηση του αρμόδιου για θέματα Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης Υπουργού Επικρατείας στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, η οποία διατυπώνει γνώμη συμφώνως προς την προβλεπόμενη διαδικασία. Τα λοιπά δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ένα εκ των οποίων έχει τη δημοσιογραφική ιδιότητα, είναι εκπρόσωποι των εργαζομένων στην εταιρεία και επιλέγονται με μυστική και καθολική ψηφοφορία από αυτούς. Με τις διατάξεις του άρθρου 8 του παρόντος προστίθεται νέο άρθρο 9Α στον ν. 4173/2011, το οποίο αφορά τις αρμοδιότητες του Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας, με τις δε διατάξεις των προτεινόμενων άρθρων 9 και 11 αντικαθίστανται τα άρθρα 10 και 14 του ν. 4173/2011 και ρυθμίζονται θέματα σχετικώς με την εποπτεία, το έλεγχο και τους Κανονισμούς της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. Σημειώνεται ότι με το προτεινόμενο άρθρο 10 του νομοσχεδίου, με το οποίο αντικαθίσταται το άρθρο 11 του ν. 4173/2011, προβλέπεται η συγκρότηση, από το Διοικητικό Συμβούλιο, συμβουλίων κοινωνικού ελέγχου του προγράμματος σε κάθε διοικητική περιφέρεια της Επικρατείας, υπό την οριζόμενη διαδικασία και με τις οριζόμενες αρμοδιότητες, σε αντικατάσταση των συμβουλευτικών επιτροπών προγράμματος ανά γεωγραφική περιφέρεια οι οποίες προβλέπονται στην ισχύουσα διάταξη.

Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 12 του νομοσχεδίου ρυθμίζονται εκ νέου θέματα που αφορούν το προσωπικό της εταιρείας (με την αντικατάσταση του άρθρου 15 του ν. 4173/2011), ενώ με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου 14 προστίθεται άρθρο 16Α στον ν.4173/2011. Στο εν λόγω άρθρο προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η «αναβίωση», από την ημέρα δημοσίευσης του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως των οριζόμενων συμβάσεων εργασίας του προσωπικού το οποίο την 11.6.2011 απασχολείτο στην Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., και οι οποίες λύθηκαν με το άρθρο 3 της 02/11.6.2011 κοινής απόφασης του Υπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό (Β´ 1414), υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις. Προβλέπεται, επίσης, ότι η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. και οι θυγατρικές της οι οποίες καταργήθηκαν με την υπ' αριθμ. 2/11.6.2011 κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό (Β´ 1414), όπως ισχύει, εξακολουθούν να υπάγονται σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης. Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι ο διά του παρόντος ρυθμιζόμενος Δημόσιος Ραδιοτηλεοπτικός Φορέας

φέρει την ίδια επωνυμία με την τεθείσα ως άνω σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. Επίσης, καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι άμεσες προτεραιότητες του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου που θα προκύψει μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος, και προβλέπεται η σύσταση Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου, με σκοπό τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων της διαχείρισης της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. και των θυγατρικών της που καταργήθηκαν.

Τέλος, με τις διατάξεις του άρθρου 15 του νομοσχεδίου ορίζονται οι καταργούμενες διά του παρόντος διατάξεις του ν. 4173/2013, μεταξύ των οποίων, εκείνες που αφορούν το Στρατηγικό Σχέδιο, το Επιχειρησιακό Σχέδιο, τον θεσμό του Μεσολαβητή και την Επιτροπή Δεοντολογίας.

Με τις διατάξεις του Δεύτερου Κεφαλαίου (άρθρα 16-17) προβλέπεται ότι έννομο συμφέρον, κατά το άρθρο 48 του κ.ν. 2190/1920, για τη λύση δραστηριοποιούμενης στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης εταιρείας έχει και ο αρμόδιος για θέματα Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης Υπουργός Επικρατείας (άρθρο 16), και ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος (άρθρο 17).

Β. Όπως έχει επισημανθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας, «(...) με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η ελευθερία της έκφρασης, βασική εκδήλωση της οποίας αποτελεί το δικαίωμα καθενός να διαδίδει με τη χρήση των μέσων ενημέρωσης (Τύπου, ραδιοφωνίας, τηλεόρασης) ειδήσεις, σχόλια και απόψεις (δικαίωμα του πληροφοροεῖν). Με τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις, σε συνδυασμό με τα άρθρα 5 παρ. 1 και 5 Α παρ. 1 του Συντάγματος, κατοχυρώνεται, εξ άλλου, το δικαίωμα του καθενός να ενημερώνεται τακτικά και ελεύθερα από κάθε διαθέσιμη πηγή για κάθε θέμα που τον ενδιαφέρει (δικαίωμα του πληροφοροείσθαι). Με το πλέγμα των πιο πάνω συνταγματικών διατάξεων, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ, προστατεύονται οι ελευθερίες του πληροφοροεῖν και του πληροφοροείσθαι, ως αναγκαία προϋπόθεση για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου, αλλά και ως συστατικό στοιχείο του δημοκρατικού πολιτεύματος. Η άσκηση των ελευθεριών αυτών υπόκειται μόνο στους απολύτως αναγκαίους περιορισμούς που προβλέπονται από τις αντίστοιχες συνταγματικές διατάξεις. Όπως γίνεται γενικά δεκτό, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (τύπος, ραδιοτηλεόραση, διαδικτυακά μέσα) επιτελούν πολλαπλές, κατ' ιδίαν, λειτουργίες στη δημοκρατική κοινωνία. Ενδεικτικά: Πληροφορούν τους πολίτες και αποτελούν fora ανοιχτής ανταλλαγής ιδεών συμβάλλοντας στο να σχηματίσουν αυτοί ελεύθερα και δημόσια τη δική τους γνώμη για τα πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα. Ελέγχουν

την πολιτική εξουσία και καθιστούν διαφανή τον τρόπο άσκησης της. Ενισχύουν την κοινωνική συνοχή δίνοντας στους πολίτες τη δυνατότητα να συμμετέχουν ως ενεργά μέλη ενός συνόλου στο κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι. Επιδρούν στην πολιτιστική καλλιέργεια και ικανοποιούν τις ποικίλες προσωπικές ανάγκες του κοινού (ψυχαγωγία, θέματα υγείας, δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου κ.ά.). Ειδικά ως προς τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, ο συνταγματικός νομοθέτης, έχοντας υπόψη τη μεγάλη εμβέλεια, την χρονική αμεσότητα και την ιδιαίτερη δύναμη επιρροής που διαθέτουν, με τις διατάξεις του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος όρισε ότι η λειτουργία τους υπάγεται στον άμεσο έλεγχο του κράτους. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει τόσο τη χορήγηση αδειάς λειτουργίας, όσο και τη μέριμνα ώστε κατά τη λειτουργία τους να εξυπηρετούνται συγκεκριμένοι σκοποί δημοσίου ενδιαφέροντος. Οι σκοποί αυτοί είναι: η αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών, ειδήσεων, προϊόντων λόγου και τέχνης, η ποιοτική στάθμη των προγραμμάτων σε αντιστοιχία με την κοινωνική αποστολή των εν λόγω μέσων και την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου και η προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Η χορήγηση των αδειών, ο έλεγχος της εξυπηρέτησης των ανωτέρω σκοπών δημοσίου συμφέροντος και η επιβολή κυρώσεων ανατίθεται σε ανεξάρτητη αρχή, το «Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης». Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 9 του Συντάγματος (εδάφιο πρώτο έως τέταρτο) προβλέπεται η έκδοση νόμων για τη γνωστοποίηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, της οικονομικής κατάστασης και των μέσων χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης, καθώς και για τη θέσπιση μέτρων και περιορισμών αναγκαίων για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση, ορίζεται δε ότι απαγορεύεται η συγκέντρωση του ελέγχου περισσότερων μέσων ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής (όταν μάλιστα πρόκειται περί ηλεκτρονικών μέσων απαγορεύεται η συγκέντρωση περισσότερων του ενός ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της αυτής μορφής). Με το σύνολο των εν λόγω διατάξεων το κράτος καθίσταται ο ρυθμιστής της λειτουργίας της ραδιοτηλεόρασης και ο εγγυητής του πλουραλισμού των ιδεών και των πληροφοριών που μεταδίδονται. Το κράτος (η νομοθετική και η εκτελεστική εξουσία, καθώς και το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή) υποχρεούται, απέχοντας από επεμβάσεις στο περιεχόμενο των εκπομπών, να λαμβάνει όλα τα αναγκαία θετικά μέτρα (νομοθετικά, οργανωτικά, διοικητικά και ουσιαστικά), περιλαμβανομένης της επιβολής και εκτέλεσης των προβλεπομένων κυρώσεων, ώ-

στε να διασφαλίζεται η καθολική παροχή της ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας στην εθνική επικράτεια με πλήρη σεβασμό των προαναφερομένων συνταγματικών αξιών, με διαφάνεια ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς, την οικονομική κατάσταση και τη χρηματοδότηση των μέσων ενημέρωσης, καθώς και με την αποτροπή της συγκέντρωσης του ελέγχου των μέσων αυτών (...)» (ΣτΕ [ΟΛ] 1901/2014). Από το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν έγινε δεκτό ότι εκ των ανωτέρω συνταγματικών διατάξεων προκύπτει ότι επιβάλλεται η λειτουργία δημόσιου φορέα ραδιοτηλεόρασης, αλλά ότι ο νομοθέτης «έχει την ευχέρεια, συνεκτιμώντας την οικονομική δυνατότητα του Κράτους σε κάθε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, να επιλέξει αν, με κριτήριο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των συνταγματικών επιταγών για τη ραδιοτηλεόραση, είναι αναγκαίο και δυνατό να ιδρυθεί δημόσιος φορέας ραδιοτηλεόρασης» (βλ. σχετ. αντίθετη μειοψηφία και κριτική της απόφασης από Α. Καϊδατζή, ΔιΜΕΕ 2/2014, σελ. 260-282). Στην περίπτωση, πάντως, κατά την οποία επιλεγεί η ίδρυση δημόσιου φορέα ραδιοτηλεόρασης «σύμφωνα με το Σύνταγμα, αυτός επιβάλλεται να έχει πλουραλιστική δομή, να οργανώνεται κατά τρόπο που αποτρέπει κυβερνητικές και κομματικές επιρροές και να λειτουργεί αυστηρά με βάση τις αρχές της αντικειμενικότητας, της αμεροληψίας και της πολυφωνίας. Οίκοθεν νοείται ότι η εκάστοτε νομοθετική επιλογή υπόκειται στον δικαστικό έλεγχο ως προς τη συμφωνία της με τις προμνημονευόμενες συνταγματικές επιταγές» (ΣτΕ [ΟΛ] 1901/2014).

Εξ άλλου, στο προσαρτηθέν στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πρωτόκολλο αριθ. 29 για το σύστημα δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη, με το οποίο τέθηκαν ερμηνευτικές διατάξεις ως προς τη χρηματοδότηση της δημόσιας ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας, αναγνωρίστηκε ότι «το σύστημα της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στα κράτη μέλη είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις δημοκρατικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες κάθε κοινωνίας, καθώς και με την ανάγκη να διασφαλίζεται η πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης». Εξ άλλου, στο Ψήφισμα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 25.1.1999 σχετικώς με τις δημόσιες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες (1999/C 30/01) αναγνωρίζεται ότι «οι δημόσιες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες, επειδή επιτελούν πολιτιστικό, κοινωνικό και δημοκρατικό λειτουργήμα υπέρ του κοινού συμφέροντος, είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση της δημοκρατίας, του πλουραλισμού, της κοινωνικής συνοχής και της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας». Περαιτέρω, παρέχονται κατευθύνσεις για την ευρεία πρόσβαση του κοινού σε διάφορα κανάλια

και υπηρεσίες, χωρίς διακρίσεις, και βάσει ισότητας ευκαιριών, και την ενίσχυση της δυνατότητας των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να προσφέρουν προγράμματα και υπηρεσίες ποιότητας και ευρέος φάσματος στο κοινό.

II. Παρατήρηση επί του τίτλου του νομοσχεδίου

Δεδομένου ότι το κείμενο του νομοσχεδίου όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης δεν περιλαμβάνει λοιπές διατάξεις, η φράση «και άλλες διατάξεις» στον τίτλο του νομοσχεδίου θα πρέπει να τεθεί στην περίπτωση κατά την οποία τέτοιες διατάξεις (όπως οι περιλαμβανόμενες στις κατατεθειμένες τροπολογίες) ενσωματωθούν στο τελικό κείμενο κατά τη συζήτηση και ψήφισή του από την Ολομέλεια της Βουλής.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του νομοσχεδίου

1. Επί του άρθρου 1 παρ. 3 και 4

Στην προτελευταία περίοδο της παρ. 3 του παρόντος με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4173/2013, για λόγους νομικής ακριβολογίας, πρέπει να διαγραφεί η λέξη «Αωνύμων» από τον όρο «Γενικό Εμπορικό Μητρώο Αωνύμων».

Στην προτεινόμενη διάταξη της παρ. 4 με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4173/2013 ορίζεται ότι: «Η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. αποτελεί ενιαίο φορέα, ο οποίος περιλαμβάνει, ε απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, πανελλαδικούς και περιφερειακούς τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, μουσικά σύνολα και χορωδία, διαδικτυακούς ιστότοπους, καθώς και έντυπη ή ηλεκτρονική έκδοση περιοδικού».

Δεδομένου ότι από τη διατύπωση τόσο της διάταξης όσο και της Αιτιολογικής Έκθεσης δεν καθίσταται σαφές αν η σύσταση των αναφερομένων ανωτέρω είναι υποχρεωτική ή απόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας, το ζήτημα θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί.

2. Επί του άρθρου 2

Δεδομένου ότι ο όρος «ιδιωτική εξουσία» στην παρ. 4 του προτεινόμενου νέου άρθρου 2 του ν. 4173/2013 χρησιμοποιείται από τη θεωρία στο πλαίσιο της τριτενέργειας των ατομικών δικαιωμάτων θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να αναδιατυπωθεί η σχετική αναφορά.

Στην παρ. 7 του ίδιου άρθρου θα ήταν σκόπιμο, για λόγους πληρότητας και ακριβολογίας, ο όρος «Κανάλι της Βουλής των Ελλήνων» να αντικαταστα-

θεί από τον όρο «Ραδιοηλεκτρονικός Σταθμός της Βουλής των Ελλήνων» [βλ. Μέρος Α΄, άρθρο 1 του Ειδικού Κανονισμού Λειτουργίας του Τηλεοπτικού και Ραδιοφωνικού Σταθμού της Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Β΄ 1805/2009)].

Περαιτέρω, συμφώνως προς την περ. α) της παρ. 10 «[σ]τα μέσα που η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. μπορεί να χρησιμοποιήσει για την εκπλήρωση των σκοπών της περιλαμβάνονται ιδίως: α) η παραγωγή και μετάδοση ραδιοηλεκτρονικού προγράμματος ελεύθερης λήψης, καθώς και συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών μέσω δικτύων ευρυεκπομπής για αναλογική εκπομπή, (...)». Δεδομένου ότι η οριστική μετάβαση στην ψηφιακή εκπομπή τηλεοπτικού σήματος έχει ολοκληρωθεί (Φεβρουάριος 2015), το σημείο χρήζει διευκρίνησης. Επίσης, στην περ. ζ) της παρούσης προβλέπεται ότι, στα μέσα που η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. μπορεί να χρησιμοποιήσει για την εκπλήρωση των σκοπών της, περιλαμβάνεται και η παροχή υπηρεσιών μετάδοσης και πολυπλεξίας του προγράμματος τηλεοπτικών σταθμών εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας με ψηφιακή τεχνολογία. Εν προκειμένω, ερωτάται αν στα μέσα που η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. μπορεί να χρησιμοποιήσει για την εκπλήρωση των σκοπών της περιλαμβάνεται και η παροχή υπηρεσιών μετάδοσης και πολυπλεξίας του προγράμματος ραδιοφωνικών σταθμών.

3. Επί του άρθρου 3

Συμφώνως προς τις διατάξεις της παρ. 4 του προτεινόμενου νέου άρθρου 4 του ν. 4173/2013, «(...) Στο πλαίσιο του προγραμματισμού των εκπομπών [της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.] προβάλλεται η καλλιτεχνική και πνευματική δημιουργία, δίνοντας τη δυνατότητα ιδιαίτερα σε νέους πνευματικούς δημιουργούς και καλλιτέχνες να προβάλλουν το έργο και τις ιδέες τους, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας. Προς το σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, διαθέτει κάθε χρόνο το 1,5% του ετήσιου κύκλου εργασιών της, για την παραγωγή κινηματογραφικών έργων και τη στήριξη των εκδόσεων βιβλίου».

Εν προκειμένω, για την εφαρμογή της ως άνω διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί αν στον ετήσιο κύκλο εργασιών της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. συνυπολογίζεται το ανταποδοτικό τέλος.

Περαιτέρω, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του ίδιου άρθρου γίνεται λόγος για «ευρωπαϊκές εκλογές», ενώ θα ήταν νομοτεχνικώς αρτιότερο να γίνεται λόγος για «εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο».

Επίσης, στο δεύτερο εδάφιο της ίδιας διάταξης θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, για λόγους πληρότητας, να γίνει παραπομπή και στο σχετικό άρ-

θρο 9 του ν. 4023/2011 περί διεύρυνσης της άμεσης και συμμετοχικής δημοκρατίας με τη διενέργεια δημοψηφίσματος.

4. Επί του άρθρου 7

Συμφώνως προς τη διάταξη της παρ. 2 του προτεινόμενου νέου άρθρου 9 του ν. 4173/2013, ο Πρόεδρος, ο Διευθύνων Σύμβουλος και τα τρία μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας επιλέγονται μετά από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, την οποία απευθύνει ο αρμόδιος για θέματα Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης Υπουργός Επικρατείας, την κατάθεση των δηλώσεων ενδιαφέροντος και την υποβολή σχετικής εισήγησης από τον Υπουργό στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, η οποία διατυπώνει τη γνώμη της με ανάλογη εφαρμογή της διαδικασίας των παραγράφων 3 έως 5 του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής των Ελλήνων.

Σχετικώς σημειώνεται ότι η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής αποτελεί ειδική μόνιμη επιτροπή της Βουλής και δύναται να διατυπώνει γνώμη για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. βάσει της παρ. 3 του άρθρου 43Α του Κανονισμού της Βουλής, συμφώνως προς το οποίο, «[ο]ι ειδικές μόνιμες επιτροπές ή υποεπιτροπές τους μπορούν να αποφασίζουν ή να προτείνουν ή να διατυπώνουν γνώμη, εφόσον αποφασίζεται κάθε φορά να ανατεθεί το έργο τούτο σε αυτές από τη Διάσκεψη των Προέδρων και για όσα θέματα προβλέπεται από το Σύνταγμα, τον Κανονισμό ή νόμο σχετική αρμοδιότητα της Βουλής ή οργάνου της. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 49Α».

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς τις παρ. 3 και 6.ιβ. του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής, η Επιτροπή Δημοσίων Επιχειρήσεων, Τραπεζών, Οργανισμών Κοινής Ωφελείας και Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης διατυπώνει γνώμη για την καταλληλότητα των προτεινομένων προς διορισμό ή επαναδιορισμό ή ανανέωση θητείας σε θέσεις Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, Διοικητού ή Διευθύνοντος Συμβούλου ή Γενικού Διευθυντή, εάν δεν υπάρχει Διευθύνων Σύμβουλος, στις αποκλειστικώς αναφερόμενες στην παρ. 6 του εν λόγω άρθρου Δημόσιες Επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. (παρ. 6.ιβ).

Δεδομένου ότι η ως άνω ρύθμιση αφορούσε την υπό εκκαθάριση εταιρεία Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. ως δημόσια επιχείρηση που αποτελούσε τον δημόσιο ραδιοτηλεοπτικό φορέα της χώρας ερωτάται αν ισχύει και για τη συσταθείσα με τον ν. 4173/2013 εταιρεία (Ν.Ε.Ρ.Ι.Τ. Α.Ε.), η οποία διά του παρόντος νομοσχεδίου

μετονομάζεται σε Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.

Εξ άλλου, στην παρ. 3 του προτεινόμενου νέου άρθρου 9 του ν. 4173/2013 ορίζεται ότι δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία εκπροσωπούν τους εργαζομένους στην Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., εκλέγονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία από τους εργαζομένους της εταιρείας. Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν σκόπιμο να προσδιορισθεί περαιτέρω η εκλογική διαδικασία είτε στο παρόν είτε κατ' εξουσιοδότηση.

Τέλος, με τις διατάξεις της παρ. 11 του προτεινόμενου νέου άρθρου 9 του ν. 4173/2013 ορίζεται ο τρόπος επιλογής των Προϊσταμένων των Γενικών Διευθύνσεων, των Διευθύνσεων και των Τμημάτων της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. και ο τρόπος καθορισμού της διάρκειας της θητείας τους. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει ειδικότερη ρύθμιση, θα ήταν χρήσιμο να υπάρξει εν προκειμένω παραπομπή στις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού Προσωπικού του άρθρου 11 του παρόντος, διά του οποίου αντικαθίσταται το άρθρο 14 του ν. 4173/2013, ως προς τα κριτήρια επιλογής για τις ως άνω θέσεις.

5. Επί του άρθρου 12

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του προτεινόμενου νέου άρθρου 15 του ν. 4173/2013, για λόγους συντακτικής αρτιότητας, η φράση «Οι αναθέσεις και οι παροχές αυτές γίνονται με όρους (...)» πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «Οι ως άνω αναθέσεις έργου ή παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών γίνονται με όρους (...)».

6. Επί του άρθρου 14

Στην προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 14 με την οποία προβλέπεται η προσθήκη άρθρου 16Α στον ν. 4173/2013, ορίζεται ότι οι κάθε είδους συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του προσωπικού το οποίο απασχολείτο την 11.6.2013 στην Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., αναβιώνουν από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Έτσι, οι συμβάσεις αυτές θα θεωρούνται εφεξής ως συμβάσεις οι οποίες έχουν συναφθεί με τη νέα εταιρεία.

Προκύπτει, όμως, ερώτημα ως προς την έννοια και την έκταση της εν λόγω «αναβίωσης», υπό την έννοια του νομικού καθεστώτος του χρονικού διαστήματος μεταξύ της καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας των εργαζομένων της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. η οποία καταργήθηκε και της προτεινόμενης «αναβίωσης» τους. Εν προκειμένω, δημιουργείται προβληματισμός εάν η «αναβίωση» αυτή αποτελεί σύναψη νέας σύμβασης εργασίας ή εάν, αντιθέτως, οι συμβάσεις εργασίας τελούσαν σε απλή αναστολή ή εάν, τέλος, οι εν λόγω

συμβάσεις παρέμειναν ισχυρές. Θα μπορούσε έτσι να τεθεί το ερώτημα εάν το εν λόγω χρονικό διάστημα θα περιλαμβάνεται στον χρόνο προϋπηρεσίας των εργαζομένων των οποίων η σύμβαση εργασίας αναβιώνει με την προτεινόμενη διάταξη.

Περαιτέρω, ανακύπτει συναφώς ερώτημα ως προς την έννοια και την έκταση των οικονομικών αξιώσεων οι οποίες προκύπτουν από την «αναβίωση» αυτή, στην οποία, άλλωστε, αναφέρεται το δεύτερο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης. Βεβαίως, στην ως άνω διάταξη γίνεται λόγος για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα ρυθμισθούν τα κάθε είδους θέματα που προκύπτουν από την αναβίωση των συμβάσεων και, ιδίως, τα θέματα που αφορούν εκκρεμείς οικονομικές απαιτήσεις του προσωπικού της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. η οποία καταργήθηκε.

Σχετικώς, όμως, παρατηρείται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος παρέχεται στον κοινό νομοθέτη η δυνατότητα να εξουσιοδοτεί την εκτελεστική εξουσία προς θέσπιση κανόνων δικαίου. Ως φορείς της κατ' εξουσιοδότηση ασκούμενης νομοθετικής αρμοδιότητας ορίζονται, πέραν του Προέδρου της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της Διοίκησης, εφόσον πρόκειται περί ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων με τοπικό ενδιαφέρον ή χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό. Όπως δε γίνεται παγίως δεκτό (βλ. ΣτΕ [ΟΛ] 235/2012, 1210/2010, 2815/2004 κ.ά.), «ως "ειδικότερα θέματα", για τη ρύθμιση των οποίων επιτρέπεται η παροχή νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως σε άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως, νοούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση με την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρυθμίσεως. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδοτήσεως, αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο όμως, πλαίσιο, σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα. Η ανωτέρω δε ουσιαστική ρύθμιση μπορεί να υπάρχει τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως» (ΣτΕ [ΟΛ] 2186/2013). Λεπτομερειακό δε είναι το ζήτημα που αφορά τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, δεδομένου ότι οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, 602/2002), ενώ τεχνικού χαρακτήρα είναι το θέμα που αφορά στη θέσπιση ρύθμισης για την οποία απαιτείται παρέμβαση αρμόδιου τεχνικού οργάνου (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999).

Υπό το φως των ανωτέρω, προβληματισμός θα μπορούσε να δημιουργηθεί ως προς το εάν η εν λόγω νομοθετική εξουσιοδότηση πληροί όλους τους ανωτέρω όρους.

Αθήνα, 24.4.2015

Οι εισηγητές
Δημήτρης Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Μελετών Οικονομίας, Περιβάλλοντος και Τεχνολογίας
Κώστας Παπαδημητρίου
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
(Για την παρατήρηση 6)

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

